

DESDE L' ESPLUGA.

No hi ha més: en temps de calor jo no puch viure a Barcelona. Tornava de Ribas, fresch com una escarola en remull, y l'endemà mateix ja 'm neguitejava y 'l cor se me 'n anava a fora.

—¿Hont anirás cabas? me preguntava. Y per no vacillar més temps y decidir-me de una vegada, vaig escriure en alguns paperets lo nom de las principals estacions termals de Catalunya. vaig ficarlos dintre d'un barret, y la sort va decidir que havia de anarme'n a la Espluga de Francolí.

Gracias al Sr. Gumá y als carrils directes lo viatge a l'Espluga es avuy curt y distret. ¿Qui es qu' encare no coneix lo trajecte de Barcelona a Vilanova? De primer la frondosa planura del Llobregat: camps coberts de verdura y salpicats de blancas casetas y a l'esquerra la blavor del mar: després las costas de Garraf ab una restrellera de túnels, que donan pas a la locomotora; després la pintoresca vila de Sitges, vestida de blanc com si fos la núvia del mar; y per últim Vilanova, qu' ensenya al passatjer l' edifici de l' exposició, una estació verdaderament monumental, lo Museo-Biblioteca Balaguer y 'l gran colégi Samà, joyas totas que l' enriqueixen, degudas a la generositat proverbial dels vilanovins.

De Vilanova a Roda corre la via per entre vinyas y garrofers. Si algun dia passa per allí en Martínez Campos, pensará ab lo garrofer de Sagunto y tindrà desmay d' entusiasme.

A Roda cambi de tren y refrigeri. Venen a Roda unas truitas a la francesa tant torradetas y aixutas que no tenen res de franceses: sens dupte ho fan ab la sana intenció de que 'l consumidor no 's figuri que hi han microbis.

De Roda a Valls, casi tothom dú calsons y calsa curta, mocador de seda lligat al cap ó barretina morada. La via passa per sitis elevats y entre desmont y desmont se divisa 'l camp de Tarragona, espurnejat de pobles y masias y presidit pèl campanar de Reus—tant alt—tant prim—tant llarch—tant ferm», que un dia de Carnaval l' inolvidable Bartrina volia vestir de xino.

Ja som a Valls, la famosa ciutat dels xiquets y de las cocas, la terra de la gent del llamp y del bon pá. Una pitrada més, y deixant a l' esquerra las frondositats del Bosch, entre las quals flanquejan varias torres, que fan que 'l Bosch siga 'l Putxet de Valls, s' arriba a Picamoixóns y 'l tren s' atura.

Com no s' ha fet encare l' onllás ab la via de Tarragona a Lleyda, es necessari trasbordar. Lo trajecte es curt y pot ferse a péu; pero 'ls colxeros vos diuen que porteu retrás y que 'l tren de Lleyda 'us escaparà. De aquesta manera 'us embutxacan dintre d' un carruatge y 'us portan per entre revols, una gran baixada

y una gran pujada, a una barraca bruta y'escrostonada que porta 'l nom de estació de La Plana.

Alló de que 'l tren de Lleyda havia d' escaparvos es una mentida: los trens de aquella linea no escapan may a ningú: tenen molt bon geni, gastan una gran catxassa, qualsevol diria que volen arribar a vells.

Peró 'l temps que tarda en presentarse 'l tren ja 's necessita per disputar ab l' encarregat de despatxar los bitllets, que 's nega a admetre 'ls bitllets de banch de cinch duros, de manera que si no duheu altra moneda ó algun company de viatge no 'us treu de apuros, com que per aquells barranchs no hi ha bescambi; vos quedeu en terra.

En fi, ja sou al tren tortuga, y tot d' un plegat vos trobéu suspesos entre 'l cel y 'l abisme: passéu lo famos pont de la Rochela, un engraellat de ferro apenas sostingut per dos estreps y per uns puntals de ferro colocats al mitj. Si algú está renyit ab la sogra, li recomano que la passegi amunt y avall pèl pont de la Rochela y si no t' cap desgracia se l' hi tornarà més mansa que una gallina.

Tot xano-xano arribéu a la Riva, pintoresca població rodejada de rocosas montanyas; després feu un moment d' alto a Vilavert y després a Montblanch que mostra un gran convent de frares sense estadadants. Per fi arribéu a l' Espluga, terme del viatge.

Las poblacions, lo mateix que las personas, portan lo geni pintat en la fesomia.

L' Espluga de Francolí es una població carlista: es bruta y rònega y encare que t' molta aygua, no 's renta la cara. Vintidos dolls d' aygua rajan a l' entrada del poble, sense estroncarse, de nit ni de dia; una gran véu del mateix líquit brolla per entre unas rocas donant origen al Francolí, y ab tanta aygua com hi ha en la part baixa, l' aygua falta a dalt del poble.

Los carrers son estrets y tortuosos: a cada pas topéu ab un burro y a cada moment vos heu de arreconar per cedirli 'l camí. Un dupte se 'm ocorre y es si a la Espluga hi ha més burros que personas.

¡Personas! ¡Oh! No pot negarse, a l' Espluga com per tot arreu se 'n troban d' amables, condescendents y bèn educadas; pero per desgracia no es l' element que predomina. Fa molts anys que 'ls forasters van a l' Espluga y no han pogut modificar lo carácter dur y sornut de molts fills de aquesta població que pagan los beneficis que deixan aquells, ab morros y mala cara.

A l' Espluga hi ha restos de antiguas murallas, dignes de ser reproduhits pèl pinzell, un petit hospital ab interessants detalls arquitectònichs, una iglesia nova molt bunyol y una iglesia vella—avuy abandonada—de gust gòtic y plena de bellesas artísticas. Ja veurán com lo dia menos pensat la tiran a terra.

Vaig preguntar per uns hermosos tapissos procedents

de Poblet que l' any passat encare existian, y ningú me 'n va saber donar rahò. Com que 'ls tapissos no tenen alas, jo no sé qué s' haurá fet d' ells... diu que 'ls coleccionistas extrangers pagan molt bè aquestas antiguallas... y diu que certs rectors... Pero no m' embolico.

¡Ah! Quina falta fá que 's posi en vigor lo decret de 'n Ruiz Zorrilla, incautantse de totas las preciositats artísticas que posseheix l' iglesia. Perque si es molt trist y reprochable que una massa ignorant las destruheixi, es molt més criminal encare que hi haja homes de carrera y de conciencia que se las puleixin, trafiquejant ab objectes que haurian de venerarlos per son carácter religiós y respetarlos per son valor artístich.

Un altre dia parlaré de una custodia del sigle xiv que, segons m' han dit, també está a punt de volar.

En l' Espluga a més de varias casas que cedeixen quartos (de dormir; dels altres no 'n cedeixen ni mitj) hi ha un hostel, bastant bèn montat, atés lo que 's troba a Catalunya, ahont no hi ha que ser molt exigent.

Jo m' hauria contentat ab la taula y lo llit de aquella casa; pero no vaig poder passar ni per las moscas que son pitjors que 'ls conservadors, ni per un altra molestia pitjor encare que las moscas.

Figúrinse un piano, colocat a ran de quarto, y una colecció de bromistas. Lo piano tocava peteneras, malaguenyas y pessas tontas, y 'ls bromistas cantavan, xisclavan, ballavan y baladrejavan fins a las tantas de la nit. N' hi havia un que feya 'l gos; un altre que feya 'l gall, de manera qu' en temps del diluvi universal haurian tingut una gran disposició per ocupar una gabia dintre de l' arca de Noé.

A l' hora de ficarse al llit se divertian tirantse las botas pèl cap, apagantse 'l llum mutuament, y trucant a la porta del quarto. ¿No es cert que tot això 's molt divertit?

L' endemà van llevarse a las dotz; jo, a las cinch ja era de péus a terra, y, a fé de Déu, si tinch una pi tola a má,—que no 'n duch may—comenso a tirar tiros a tort y a dret, per seguir la broma, ja que si 'ls altres están divertits avants de ficarse al llit, jo acostumo a estarho quan me llevo. A aquell que feya 'l gall, potsèr li hauria tret la pepida ab un gra d' all y un setrill d' oli.

Peró fet y fet, vaig considerar que lo més prudent era mudar de casa, y havent anat l' endemà a visitar Poblet y la Font del ferro, tant famosa per la virtut de las sévas ayguas, la santa casualitat me féu trobar al eminent artista Vidiella, que aquell dia mateix deixava una habitació que havia ocupat durant una mesada, y vaig encarregar-me de reemplassarlo.

Visch al camp junt a l' entrada de las ruinas del grandió monastir; sento tot lo dia la dolsa ramor del aygua; descubreixo desde 'ls balcons y finestras encantadoras perspectives: la cassa es abundant; la taula

bèn provehida... y aquí 'm tenen, disposat á dirlos alguna cosa la senmana entrant sobre las fonts que tornan la salut al cos, y sobre las ruinas del monastir que á l' any 35, passant per la sensible y dolorosa mutilació de una joya d' art, sense rival á Catalunya, van tornar la salut als pobles de la Conca de Barabarà, durament oprimits pels frares de Poblet.

18 Setembre, 1884.

P. DEL O.

MON PRIMER AMOR.

Onze cops de metall llensats per la campana de ma vila feyan tamborellas per l' espay, quan ma persona regularment respallada y pentinada, se dirijia envers una caseta emblanquinada de poch, situada un quart lluny de la via about estich empatronat.

La nit era poch més ó menos, igual á las que hi ha en la primera entrega de la majoria de las novelas; aixó vol dir, qu' era més negre que las sotanas dels capellans, aspre com un nispero vert, y horripilant com los dramas que 's representa en l' Odeon.

La lluna, com qu' estayam en din... Las estrellas feyan més... passeig de Gracia... joria... uns núvols més lletxos que la ma... burots, se passejavan per las altas regions, ahont encare no hi ha concejals.

Al compás d' un ball qu' encare no está de moda y que 'l vent s' entretenia en xiular, mil fullas (ó potser més) ballavan vertijinosament per los carrers y pe'l cami que conduheix (y que jo ja seguia) á la caseta ocupada per la mèva ilusió... per mon amor... ma esperansa... mon consol... ma ditxa... ma alegría... vamos, en una paraula, per ma xicota, que dit siga de passada era mon primer amor.

Aquesta es, com ja poden suposar, una nineta d' ulls de cel, cabells d' or, galtes de rosa, llavis de coral y tot alló que diuen los poetas.

La caseta qu' ella habita, ja he dit qu' está un quart lluny de la vila hont vaig neixer; y es emblanquinada (la casa, no la vila) de fá poch temps. Are sols me falta dir, que dita casa es un niu de poesia. Fèrtils camps de blat de moro, vessas, fajol y altres grans petits, la voltan com si volguessen abressarla. Dos pallers ab sos corresponents barrets vells, s' alsan magestuosos devant de la porta, com si fossen dos gegants fent centinella.

Altres detalls propis de las masias adornan los voltants.

Cada nit, encare que plogués, al péu d' una finestra que dona á un famer, ab l' ajuda d' una guitarra que l' hi faltavan dugas cordas y l' hi sobraven alguns remendos, me desahogava cantant á m' aynta alguna romansa dels romansos de dos quartos.

Ella, si no tenia son, surtia á la finestra y llavors jo m' enfilava en una figuera que 'ns tapava de miradas indiscretas y desde allí matavam lo temps fins que la nyonya 'ns dominaba.

Ab quina ansia esperava jo sempre que arribés l' hora d' anar á veure mon adorat torment! Torment dich, perque m' havian dit qu' un jove de Barcelona, la rondava, y com que jo sense ferme favor soch pobre y lleig, y ell, segons deyan, era guapo y rich, me desesperava al contemplar ma extravagant figura. Jo ja havia notat (encare que lo que conto passava al pich de l' istiu) en ella certa fredor, y tenia ganas de conèixer á mon rival per dirhi quatre de frescas.

La nit, que com he dit, me dirigia jo á casa d' ella, portava en la butxaca dels pantalons, una pistola de dos canons per lo que pogués succehir.

Al arribar al davant dels dos pallers y quan sols me faltavan vint pas-os per arribar á la finestra de mos afanys, lo cor me féu un salt com si pressentís alguna desgracia.

Dono dugas passas més y joh rabia!... un jove estava de péu dret en mitj del camp de fajol, mirant la finestra de la Roseta.

Per més que la nit era molt fosca, vegi clarament que aquell jove portava levita y sombrero de copa.

Mil idees á qual més horribles passaren per mon febrós cap cegant mon enteniment: vaig perdre 'l món de vista y ni sè lo que després passá... sols sè que al arribar á casa estava més groch qu' una pesseta falsa, qu' havia perdut la guitarra y que la pistola que portava estava descarregada.

Vaig fer llit dos mesos delirant continuament. Al sentir los de casa que sempre parlava de la Roseta, d' un senyor de Barcelona, d' un tiro y de sanch y altrás menudencias, van anar á veure si podian treure l' aygua neta de mas estranyas paraulas, y sas indagacions van donar per resultat, que 'l senyor que m' havia fet tanta por, era....

Un ninot de palla qu' el pare de la Roseta havia posat al mitj del camp per espantar als aucells que venian á menjarse 'l fajol.

Y jo, burro de mi, que no vaig pararm'hi, en que 'ls paguesos catalans vigilan més per la cullita que per una filla.

LLUÍS MILLÀ.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Comensém copiant un tros dels *Sobrinos del Capitán Grant*.

General:—¿Ocurre alguna novedad?
Comandant:—No seeeeeeñor... Es decir, si; ocurre una novedad.

General:—Pero, ¿en qué quedamos?
Comandant:—Quedamos en que ocurre... Lo que ara vostés veurán.

Lo teatro Español juga ab aquestas únicas cartillas: *Mascota*, *Doña Juanita* y *Brigantes*. Ara s' está ensajant, ab lo propòsit d' estrenarla un dia d' aquestos, la guasa de circunstancias titulada *Doña Flamenca*, á la que son antor, lo senyor Molas y Casas, ha adaptat las més notables pèssas de música de la popular *Donna Juanita*.

Del Tivoli no cal parlarne. *Tivoli*, *Parthénope* y bona entrada son tres termes inseparables.

Novedats. La fama del mestre Strauss vá atreure gran concurrencia á aquest teatro 'l dia de l' estreno de *L' Orgia*. Y, en rigor, la reputació del célebre músich vienés donava dret á esperar una miqueta més d' ell. Apart d' alguns números hont s' hi revela una inspiració potentia y una mà d' artista, 'l resto de l' opereta no es més que un encadenament de melodias lánguidas y triviales, fluixas en la concepció y pobrement instrumentadas. La empresa ha fet, pues, santament retirar *L' Orgia* de la escena. Darrera d' aquesta obra s' ha donat *Gionno e notte*, coneguda ja del nostre públich per haverla representada algunas companyas italianas y últimament la de 'n Cereceda. Lo desempenyo, sense ser notable, ha sigut molt passadoret, ja que l' obra no dona gayre de si pera que 'ls artistas pugan lluhirsi. Una bona noticia: acabats que siguin sos compromisos ab la empresa de *Novedats*, la companyia Scalvini passarà á donar vint funcions en lo *Teatro Principal*.

Vam prometre dir alguna cosa de la companyia d' ópera italiana del *Bon Retiro*, y aném á cumplir la paraula. De todas las companyas que en aquest género s' han presentat en lo *Retiro*, es aquesta, tal vegada, la més acceptable. La senyora De Sanctis, lo baritono Prous, lo baix Serra y el tenor Cantoni, que apesar dels seus anys se porta com un home, componen la basse principal de la *troupe*. Fà notarse també per sa singular disposició y per la voluntat ab que treballa, 'l jove baritono catalá senyor Campins, al qual augurém un brillant porvenir si persisteix en sa aplicació y procura despendres de certs defectes que com á principiant no pot menos de tenir. Lo *Faust*, l' *Ernani*, lo *Ballo in maschera* y alguna altra ópera han proporcionat bonas entadas á la empresa y merescuts aplausos als artistas que las han desmenyadas.

Teatro Ribas. Altra vegada tenim aquest teatro en campanya. Y á dir la veritat, ab una mica més d' estrella que las altrás *temporadetas*. La senyora Peset, artista molt coneguda y justament apreciada, ha reunit una modesta companyia de sarsuela que presenta ab bona voluntat y regular discreció algunas obras del repertori castellá. Nosaltres hi hem vist solzament lo *Campanone* y las *Campanas de Carrion*; pero si per mostra basta un botó, aquestos dos botons no 'ns han desagradat del tot.

En lo *Circo Ecuestre* continúan fent de las sèvas los clowns de reglament y 'ls caballs de sempre. La única novedat, després de la *Caza del ciervo* que no pot calificarse de tal, ha sigut la presentació del clown *Bebé*, artista que ha arribat precedit de molta anomenada y que, realment, la justifica.

Y no habiendo más asuntos de que tratar, se levanta la sesión.

N. N. N.

CONSELL

QUE DONA MOSSEN GANA Á UN JOVE QUE 'S TROBA INDECÍS SOBRE LA CARRERA QUE TÉ DE SEGUIR.

Estimat Pepet Conill; hi rebut la tèva carta y are vaig á contestarte com un pare á n' el sèu fill. Tú 'm demanas un consell perque vols seguir carrera y 't vull parlar de manera que vejis que soch gat vell. Jo 't coneix de molt menut y 't hi vist sempre aixerit; per lo tant, pèl tèn profit vaig á parlar resolut. Lo món es un món de monas plé d' embolichs y de farsas y 'ls que brillan son comparsas que gosan pocas estonas. No gosa aquell que s' ho pensa, no es fells 'l qui vol serho; pena aquell que no pot ferho y no gosa aquell que llensa. Es que avuy la societad está minada d' enveja;

tè enveja aquell que 't rodeja y enveja tè l' envejat.

Si tens talent, te critican; si no 'n tens, pitjor per tú; que 'ts pobret, has de fè 'l bú; que tens diners t' embolican. Vols sè advocat; no pots viure... si 'ts honrat erras lo tret que n' hi ha trenta per un plèt y no tots poden escriure.

Lo mateix dich de 'ls notaris, molt temps no saben que fè esperant d' omplir papé per cubrir 'ls seus honoraris.

¿Vols ser metje?... cá, si espanta... si n' hi ha més que de malalts y are un metje obté caudals de ciencia y de carpanta.

Del comerç no cal pensarhi, está lligat y oprimit; y 'l que tè un comerç petit s' arruina en lloch de guanyarhi.

L' industria y fabricació tenen una sort extranya; que 'ls productos d' aquí Espanya son mirats ab prevenció.

Y 't dich noy, que 'l que 's decent y vol guanyarse la vida ò tè d' enjegarho á dida ò tè d' explotá á la gent.

La carrera literaria no pot anar ab curriolas; com que sols campan los Zolas, la moral es secundaria.

La ciencia es molt raquítica lo progrés vá de recó; y avuy sols tè protecció lo que 's tira á la política.

Per fi, aquí tot noble ram sols es tema de repudi; quan fins 'ls mestres d' estudi pobrets se moren de fam.

Ja ho véus, donchs; de cap manera pots traslluhir bona estrella; ab aixó ó á toch d' esguella ó á cursar altre carrera.

Quina tecla, 'm dirás tú hi ha per toca més hermosa; quina es pues, més ventajosa... no 'n coneix cap de segú.

Mes, com jo 'n tinch de salvá y no vull que siguis ase... te dich, noy, plega la basa y creu... feste capellá.

Que apoyat per l' ignorancia veurás quan siguis á dins que per un neo dels fins tot es gras, tot es ganancia.

No tindrás de treballar y 't darás bona videta... salvar... salvar l' arimeta es lo qu' has de procurar.

Cantant quatre llatinassos que ningú te 'ls entendrà al tèn darrera vindrá un remat de bens bèn grassos.

No rosegarás may ossos ni 't morirás may de fam; que sempre tindrás bon am per pescar peixos bèn grossos.

Ab capa de religió tot ho dius, tot se tolera; ningú pot de cap manera ferte dany ni oposició.

La llana que hi ha t' abona; pots fer bons ó mals sermons, siguin dolents, siguin bons tú ets un rey dalt de la trona.

Tens per tú 'ls pobres d' esprit sigan richs ó sigan pobres, qu' á més del sou que tú cobras de tots ells ets protegit.

Tens per tú 'l confessorari; tens per tú la sagristia; tens per tú la nit y 'l dia; tens missa, ofici y rosari.

Tens un sou obligatori; tens l' apoyo del gòvern; tens lo cel y tens l' infern y fins tens un purgatori.

La tèva véu es sagrada; la tèva missió es divina; la tèva pensa il-lumina per més que sigui apagada.

No temis que res t' imputin; pots cometre tot excés; pots dí 'l qu' es y 'l que no es sense pòr que t' ho refutin.

Tú pots dí que 'l negre es blanch; pots parlar sense senderi; com que tot per tú es misteri lo misteri ho fá de franch.

Per tú la humana justicia es un mito, no existeix; ne pots fè si vols un feix perque si ó per impericia.

Ab aixó y per posar fi te dich, noy, for caborias... sent capellá tot son glorias... res més, donchs, ja no 't puch dí.

Que si no 'ts curt de mollera passarás estonas bonas, bons talls, bon mam y hasta donas

que 't vindran al teu darrera.
Y si objecta algún pavana
qu' has de privarte de 'l mon,
digas qu' es un bonatxon:
'ho asegura 'l pare

GANA.

Per la copia:

ALT Y PRIM.

ESQUELLOTS.

Pues senyor, no guanyem per sustos.
L' un dia 'ns venen ab la nova de que 'l cólera es
a Alicant.

L' endemà 'ns asseguran qu' es a Lleyda.
Y 'l dia següent diuhen qu' es a Balaguer y a Tár-
rega.

Naturalment: al saberho 'ns espantém, comensém a
tirar càlculs y per lo que pot succehir, trayém la pols
de las maletas.

Passan vintiquatre horas.

Arriban nous telégramas y per ells sabém;
Que 'l cólera no es a Alicant.
Ni a Lleyda.

Ni a Balaguer, ni a Tárrega.

¿Qué significa tot això?

¿Es por? ¿Es prudencia? ¿Es malicia? ¿Es ignorancia?
Jo crech que hi ha una mica de cada cosa.

Un periódich suposa que 'l cólera, efectivament es a
Catalunya, anyadint que, segons las senyas, ha sigut
importat per dos frares francesos que van passar la
frontera sense fer quarentena.

Ab lo qual dona a entendre que 'l cólera es *religiós*.

Un altre diari creu que 'l cólera ha vingut de Fransa
barrejat ab las ayguas del Segre.

De lo qual se desprén que 'l cólera es *aquàtic*.

Y un tercer diari insinúa la idea de que la epidemia
no existeix ni ha existit en lloch més que en lo caparró
del senyor Romero Robledo.

Lo qual vé a dir que 'l cólera es de *real ordre*.

¿Qui té rahò?

Hem vist tantas extranyesas en aquest assumpto, que
a horas d' ara la qüestió de salut pública s' ha con-
vertit en un *secret del búlgaro*.

Lo que procedeix, pues, es preguntar:
¿Ahornt es lo cólera?

L' ajuntament—això que 'n dihém *Ajuntament*, en-
tenémnos,—ha nomenat una numerosa junta d' auxiliis
pèl desgraciat cas que 'l cólera 'ns invadís.

La tal junta 's compon d' algunas dotzenas de per-
sonatjes.

—¿Perqué hi posan tanta gent?—preguntavu un ma-
liciós.

—Perqué,—responia un altre,—si algun dia fos ne-
cessari cridar la junta, entre tanta gent molt seria que
no 's reunissin tres ó quatre personas.

Y jo anyadeixo:

—¡Y encara gracias!

Lo monument de 'n Lopez ja está acabat del tot.
La gloria del *monumental* encara no está comensada.
Y *váyase lo uno por lo otro*.

¿Se 'n recordan de la terrible explosió d' una cal-
dera de vapor ocorreguda fá algun temps en una fá-
brica del carrer de Amalia?

Pues la segona edició acaba de donarse a llum últi-
mament en una fábrica del Hospitalet, propietat, com
la del carrer d' Amalia, dels célebres Morell y Murillo.

Tothom tindrà present lo que llavoras vá passar: de
moment molts projectes, moltes promesas de aclarir l'
assumpo, molts seguretats de que 's castigaria als
que resultessin culpables.

Y al cap de poch temps la cosa vá apaciguarse, los
grans projectes van dissiparse tranquilament, los ferits
van quedar ferits y 'ls morts van continuar enterrats.

¿Succehirá ara lo mateix?

Es molt possible: qui fá un cove fá un cistell.

Perque en últim resultat, sempre hi ha un recurs que
ho salva tot perfectament:

Donar la culpa als morts.

S' ha publicat ja la nova obra que 'l nostre amich
lo popular poeta C. Gumá ha escrit ab lo títol de: *Cla
y catalá*.—*Llissons de gramática parda, dedicadas a
la juventut inexperta*.

En lo próxim número 'n donarém una mostra.

Als del *Rosari de la Aurora* ja 'ls han sortit cóm-
petidors.

Un periódich, referintse a noticias rebudas de Gilena
(Sevilla) 'n dona compte en aquestos termes:

Veinte ó treinta hombres, vestidos con disfraces gro-
tescos y ostentando banderas y pendones, formados con
asquerosos y sucios trapos, recorrieron la población
cantando coplas obscenas é imitando la procesión del
Santo Rosario.»

L' arquebisbe de Sevilla, segons sembla, ha acudit a
la autoritat superior, queixantse de lo qu' ell califica
de *fet escandalós*.

Jo, la veritat, no hi entench res; pero se 'm figura
que 'l género es carlista legitim.

Y 'm fundo ab alló de *coplas obscenas y asquerosos
y sucios trapos*.

Un detall que val un Perú:

La professó 's vá organizar y vá sortir de casa l' ar-
calde segon.

La policia ha fet una heroicitat; ha detingut *tres* lla-
dres que havian robat un anell, entre tots *tres*.

¡Endavant, endavant!
Veyám quin dia detenen un lladre que haji robat *tres*
anells tot sol.

Entre la multitut de obras que aquestos dias s' han
publicat referents al cólera, ha cridat extraordinaria-
ment l' atenció pública un tractat escrit en italiá pèl
doctor Tunisi, metje militar, y traduhit molt discreta-
ment al espanyol pèl conegut professor Sr. Liciaga.

La obra 's titula *Tratamiento específico del cólera*,
y ab una claritat pasmosa desarrolla un plan curatiu
sumament fácil y capás de tranquilisar als més espan-
tadissos.

Val quatre rals y 's ven a can Lopez.

Un llamp vá penetrar dintre de un convent de Va-
lladolit atravesant tres celdas d' altrás tantas monjas.

¡Vaya un llamp més deshonest!

Quan tingan necessitat de un metje, ¡avants de que 'ls
prengui 'l pols, fassan préu.

Després de lo que vá passarli a la Duquesa de Medi-
naceli, are hi ha un metje a Madrid que demanava
cent mil pessetas per haver asistit a una senyora que
's vá trencar una cama.

Hi ha, ademès, la particularitat de que la pobra sen-
yora s' ha quedat coixa.

—Després de tot, dirá 'l metje, encare faig un' obra
de misericordia. ¿Hont aniria pèl món la pobra sen-
yora coixa, ab cent mil pessetas a la butxaca?

Sistema jesuitich per apoderarse de una casa.
Vá un jesuita al amo de una casa y li demana per-
mis per clavar un clau en qualsevol habitació, a fi de
penjarhi 'l bonete. L' amo li concedeix lo permis y ja
hi té cama.

Després li demana la clau de la habitació per tenir
lo bonete més segur. Ja hi té dugas camas.

Després li suplica que li donga la clau de la porta
del carrer per entrar y sortir a totes horas en busca
del bonete. Ja casi bé la casa es seva.

Y per últim, un dia 'l jesuita tanca la porta, posa la
balda y l' amo de la casa 's queda al carrer.

QUÈNTOS.

Un bon xicot té una querida, viu infelís ab ella y
no pot desferse 'n.

—Pero ¿perqué no l' envias a dida?

—No puch, cometeria un delicté... Figurat que cada
dia 'm diu que si l' abandono 's penjará.

—Ho crech molt bè... Si la deixas tú serà capás de
penjarse.... al coll de un altre.

—¿Qué fás borrarngol... ¿Qué no sabs que 'l perni es
molt dolent pèl poagra?

—¿Dolent pèl poagra?... M' alegro molt de saberho.
Noya, porta un' altra tall de pernil, y á veure si 'm
curo de una vegada.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Vocal es prima,
consonant dos
y dos-tercera
n' es fruit sabrós.

A tota hu-terça
prench tersa-dos,
y 'n faig gran gasto
la nit de tot.

KIN-FÓ.

II.

Es consonant ma primera;
ma tercera també ho es;
la dos inversa es moneda,
y 'l tot, general de pés.

DEUET DE REUS.

MUDANSA.

Examinant varias telas
vaig sentir a D. Ramon
que deya a n' els fabricants:
—Aquest tot, bèn tot que tot.

LL. MILLA.

CONVERSA.

—¿Vols venir diumenje a Moncada?
—Y qué hi farém.
—Un bon arrós.
—¿En Domingo sabs si vindrá?
—No pero vindrá...
—¿Qui?
—Entre tots dos ho hem dit.

DOS PELA-GATS.

LOGOGRIFO NUMERICH.

1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom d' home.
6 7 4 5 8 4 7 2.—Lo que donan als soldats.
1 2 3 4 5 6 2.—Nom de dona.
4 2 3 1 5 8.—Nom de dona.
3 9 1 5 2.—Un teatro.
4 2 1 2.—Part de l' home.
9 6 7.—Un amaniment.
6 2.—Nota musical.
1.—Consonant.

ENRICH TURRONS.

TRENCA-CAPS.

¿ES A LORCA?

Formar ab las anteriors lletras degudament combi-
nadas lo nom de un vegetal.

J. PRATS Y N.

ROMBO.

•••••
•••••
•••••

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Se-
gona: habitació del camp.—Tercera: població de la
provincia de Tarragona.—Quarta: astre.—Quinta: vocal.

LLORANSET.

GEROGLIFICH.

×
GENT

A

HABANA

NAS DE PUNTA INGLESA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª.—*Ri-ca*.
- Id. 2.ª.—*Ca-bre ra*.
- SINONIMIA.—*Faig*.
- ANAGRAMA.—*Paca Capa*.
- CONVERSA.—*Vianova*.
- LOGOGRIFO NUMERICH.—*Elvira*.
- ROMBO.

C A
F A M A
C A N A R I
A M A L I A
A R I A
I A

- GEROGLIFICH.—*Per centrals a las estacions*.

CLÁ Y CATALÁ.

LLISSONS DE

GRAMÁTICA PARDA

DEDICADAS A LA JUVENTUT INEXPERTA,

PER

C. GUMA.

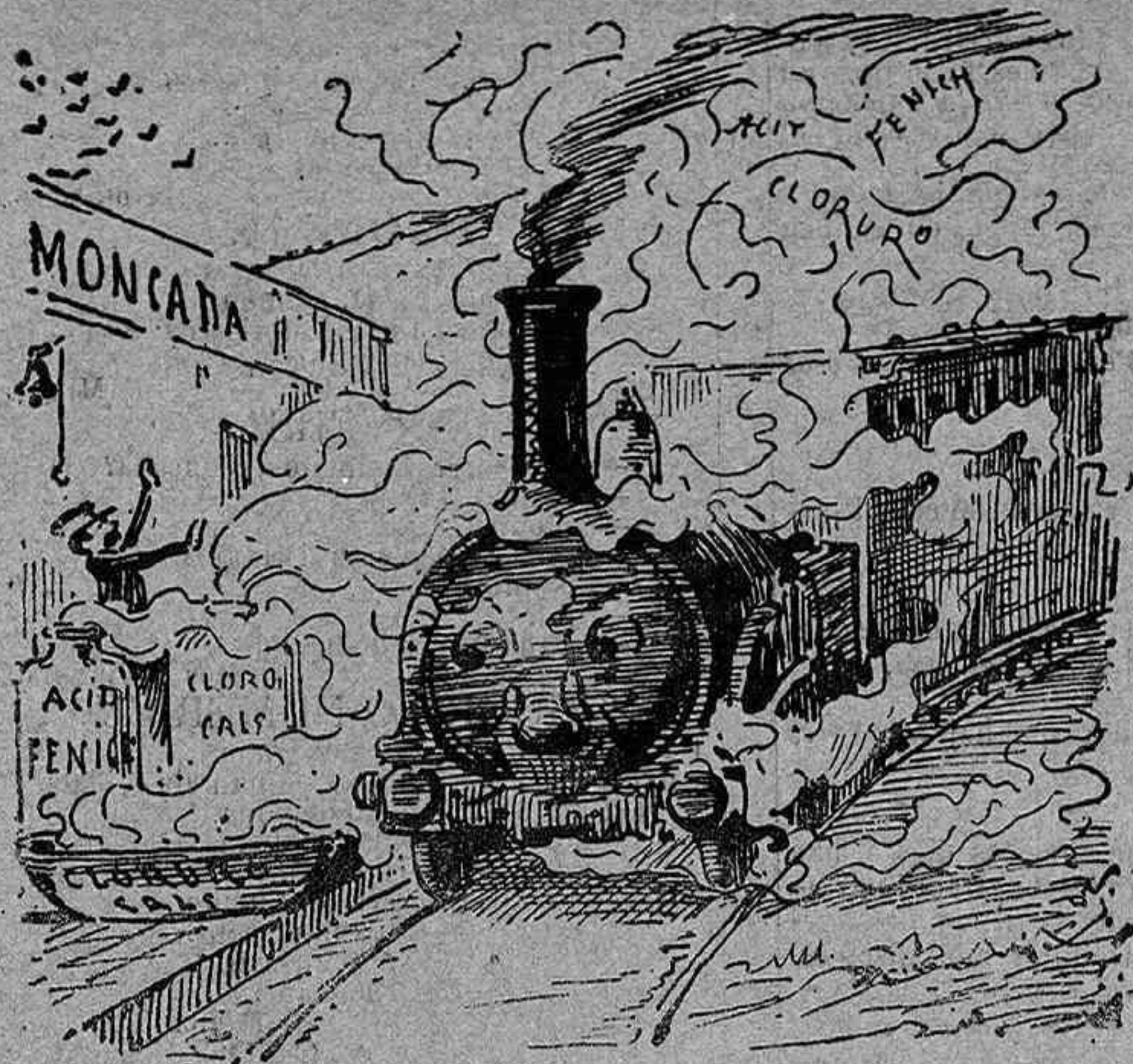
Un bonich tomet de 32 planas en quart, imprés ab
molt esmero sobre paper superior.

Preu: DOS rals.

Se ven en la libreria de Lopez y demès principals
librerias y kioscos, aixis com en casa dels correspon-
sals de LA CAMPANA.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

CÓLERA, POR Y ALTRES TRAGERIAS.

¡Alto 'l tren! Fumigació...
ó no pot passá 'l cordó.

Per certa causa... amagada
la fumigan separada.

—Tornémsem, Llorens, tornémsem: aquesta gent no deu tenir ácid fénich
y 'ns desinfectaria ab píndolas de plom.

—Dónguim una pessa de cordó.
—Filla, no 'n tinc, ni es fácil que 'n trobi en lloch: l' han
gastat tot per acordonar la provincia.

—¿D' hont es aquesta cajetilla?
—D' Alicant...
—¿D' Alicant?... ¡Socorro, asistencia, microbis!

—¡Segueixi! —¿Prenderme á mi?
Yo cumplo lo que han manado.
—¿Si? Pues per xó; á la cangri.